

Faktaark om matsvinn i matindustrien 2024

Dette faktaarket er utarbeidet av Norsk institutt for bærekraftsforskning (NORSUS) på vegne av Matvettⁱ.

Metodikk

Statistikken for de rapporterende bedriftene i matindustrien baserer seg på rapportert mengde matsvinn (tonn), mengde produsert (tonn) samt data om årsaker, tiltak og ressursutnyttelse fra totalt 52 bedrifter som er en økning fra 48 bedrifter i 2023. Bedriftene som har levert matsvinndata representerer over 70 % av omsetningen i norsk matindustri. Årlig rapportering fra bedriftene gjennomføres ved at bedriftene svarer på et nettbasert spørreskjema, som sendes ut etter informative webinarer for bedriftsrepresentantene. Dataene blir kvalitetssikret av NORSUS. Mer informasjon om kartlegging- og rapporteringsmetodikk i matindustri finnes [her](#) og [her](#) (Stensgård et al. 2018, Stensgård and Møller 2019).

Resultater

Resultatene for matindustrien presentert i denne rapporten er tall fra rapporterende bedrifter og er ikke oppskalert til nasjonal statistikk, som ble inkludert i [2022 rapport](#) (Stensgård 2023). De rapporterte tallene kan variere fra år til år som følge av retrospektive oppdateringer fra bedriftene, eller fordi nye bedrifter begynner å registrere matsvinn. Som følge av de oppdaterte tallene er det en endring sammenlignet med fjorårets rapport (Plataniti, 2024).

Fra 2015 til 2024 er matsvinnet for de rapporterende bedriftene i matindustrien redusert fra 51 300 tonn til 41 900 tonn, hvilket tilsvarer en reduksjon på 24 %, målt i kg/innbygger. De rapporterende bedriftene viser fortsatt framgang mot delmålet i bransjeavtalen om 30 % reduksjon innen 2025, til tross for at det har vært en økning i det rapporterte matsvinnet siden 2023. Bedriftene fortsetter også en positiv utvikling mot det endelige målet i bransjeavtalen om halvert matsvinn innen 2030.

Tabell 1. Utvikling av matsvinn over tid, i tonn*og kg per innbygger (2015-2024)

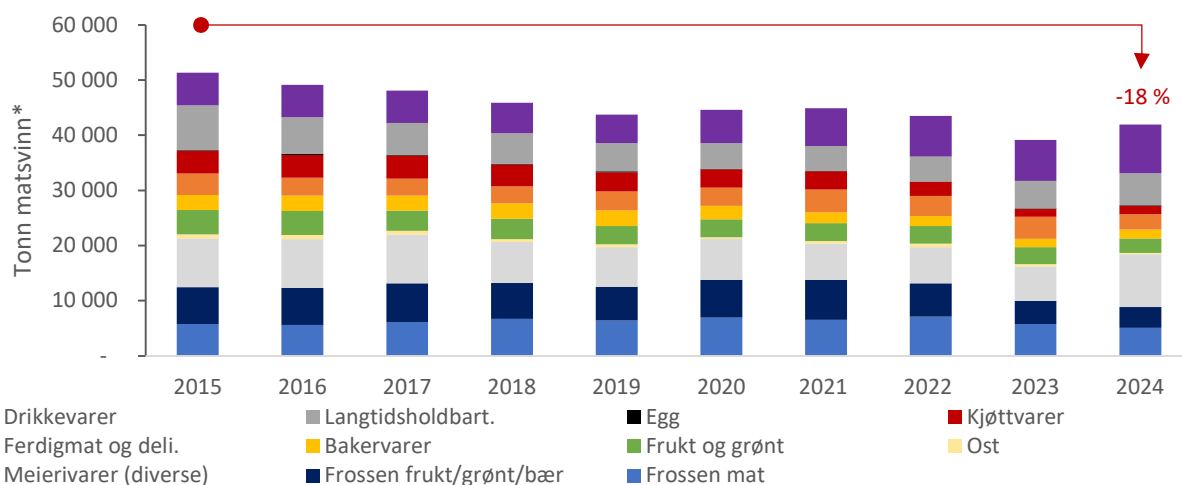
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tonn matsvinn*	51 300	49 100	48 100	45 900	43 800	44 600	44 900	43 500	39 200	41 900
Kg per innbygger	9,93	9,42	9,14	8,66	8,21	8,31	8,33	8,01	7,13	7,55

*Verdier fra rapporterende bedrifter; ikke oppskalerte data

De rapporterende bedriftene er ulikt representert for ulike sektorer i statistikken. Bedriftene som rapporterer dekker nesten hele produksjonsvolumet for enkelte sektorer, som f.eks. meierivarer og kjøtt. De største varegruppene i 2024 målt i tonn, er meierivarer (23 %), drikkevarer (21 %) og frossen mat (12 %), mens de minste varegruppene er egg, ost og kjøttvarer.

Siden 2015 er matsvinnet redusert for samtlige varegrupper, unntatt drikkevarer og meierivarer. Total reduksjon målt i tonn er 18 % (merk at utviklingen målt i tonn er lavere sammenlignet med utviklingen målt i kg/innbygger på grunn av økt innbyggertall). Varegruppene med størst reduksjon siden 2015 er kjøttvarer (-62,5 %), ost (-62 %) og frossen frukt og grønt (-44 %).

Matsvinn for rapporterende bedrifter i matindustrien i 2024 tilsvarer ca. 41 900 tonn, et klimaavtrykk på 134 500 tonn CO₂-ekv og et økonomisk tap på ca. 1,9 milliarder NOK. Klimaavtrykket knyttet til det rapporterte matsvinnet i matindustrien er redusert med 33 %, mens det økonomiske tapet er redusert med 30 % siden 2015. Forskjellen på utviklingen for klima, økonomi og mengde matsvinn skyldes at matsvinnet er redusert mest for relativt dyre og utslippstensive produkter (kjøttdeiger, farser og ferskt kjøtt) og varer som har tradisjonelt større svinn.

Figur 1. Utvikling av rapporterte matsvinn i tonn per år og per varegruppe for perioden 2015-2024.

*Verdier fra rapporterende bedrifter; ikke oppskalerte data

Mens de fleste produktkategorier viser en betydelig reduksjon i matsvinn, er det likevel en liten økning (+ 6 % i kg per innbygger) i de rapporterte mengdene sammenlignet med 2023. Økningen skyldes høyere rapporterte mengder for meierivarer, langtidsholdbare varer, drikkevarer, kjøttvarer og bakevarer. Dette kan forklares både av reviderte tall, som fremdeles inneholder en viss grad av usikkerhet, og av faktorer som brekkasje eller kvalitetsfeil knyttet til produksjon eller emballasje.

Mesteparten av overskuddsmaten i matindustrien blir solgt til dumpet pris eller via alternative salgskanaler (82 %), mens en mindre andel blir donert (16 %). Ca. 67 % av matsvinnet utnyttet til dyrefôr, 14 % til biogass, 14 % til kompostering og 5 % til forbrenning.

Årsaker og tiltak

Årsaksbildet varierer mye på tvers av de ulike bedriftene. Kvalitetsavvik og prognosefeil forekommer i alle stadier. De viktigste årsakene varierer også i forhold til prosessledd i matindustrien. Enkelte hendelser kan ha flere overlappende årsaker, de mest representative er:

- utgått dato på råvarelager,
- produksjonsfeil i foredling/prosessering,
- feilpakking/merking på pakking,
- utgått holdbarhet i ferdigvarelager,
- transportskader under distribusjon.

De hyppigste tiltakene som iverksettes for å redusere matsvinn i egen virksomhet og i andre ledd vises i Tabell 2.

Tabell 2. Tiltak for å redusere matsvinn i egen virksomhet og i andre ledd.

Tiltak i egen virksomhet	Tiltak i andre ledd
Optimering av produksjonsplanlegging	Endring av produktet og/eller emballasje for økt holdbarhet
Optimering av prosess og lagerstyringssystemer	Økt holdbarhet og forbedret kommunikasjonsflyt med kunder
Salg i alternative salgskanaler	

Fremtidige skjerpede rapporteringskrav har ført til at flere bedrifter er i gang med å revidere sine metoder og oppgradere systemer for å måle matsvinn i egen virksomhet. Målet er å øke kvaliteten og nøyaktigheten av dataene og samtidig oppnå harmoniserte data på sektornivå.

Referanser

Elstad Stensgård, A. and H. Møller (2019). OR.05.19 Kortversjon av veileder for kartlegging av matsvinn i matindustrien, Østfoldforskning AS.

Plataniti, L. (2024). Faktaark om matsvinn i matindustrien 2023, NORSUS.

Stensgård, A. (2023). Faktaark om matsvinn i matindustrien 2022, NORSUS.

Stensgård, A., et al. (2018). Veileder for kartlegging av matsvinn i matindustrien. Fredrikstad, NORSUS.

Visjonen til NORSUS Norsk institutt for bærekraftsforskning AS, tidligere Østfoldforskning AS, er å bidra til bærekraftig samfunnsutvikling. Vi utvikler kunnskap og metoder for å forstå og implementere bærekraft bedre i samfunnet. Sammen med bedrifter og offentlige aktører kartlegger og reduserer vi miljøbelastninger, ofte med økonomisk gevinst. Slik bidrar vi til å bevege samfunnet i en bærekraftig retning.

ⁱ Matvett er mat- og serveringsbransjens selskap for å forebygge og redusere matsvinn og er ansvarlig for rapporteringen i henhold til bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn på vegne av NHO Mat og Drikke, DLF, DMF, NHO Reiseliv og Virke som er deres eiere. Datagrunnlaget for dette faktaarket bygger på data fra NorgesGruppen, COOP, Rema 1000, Bunnpris og Holdbart. For mer info om datagrunnlag og metodikk les kapittel 2.2 i [denne rapporten](#).